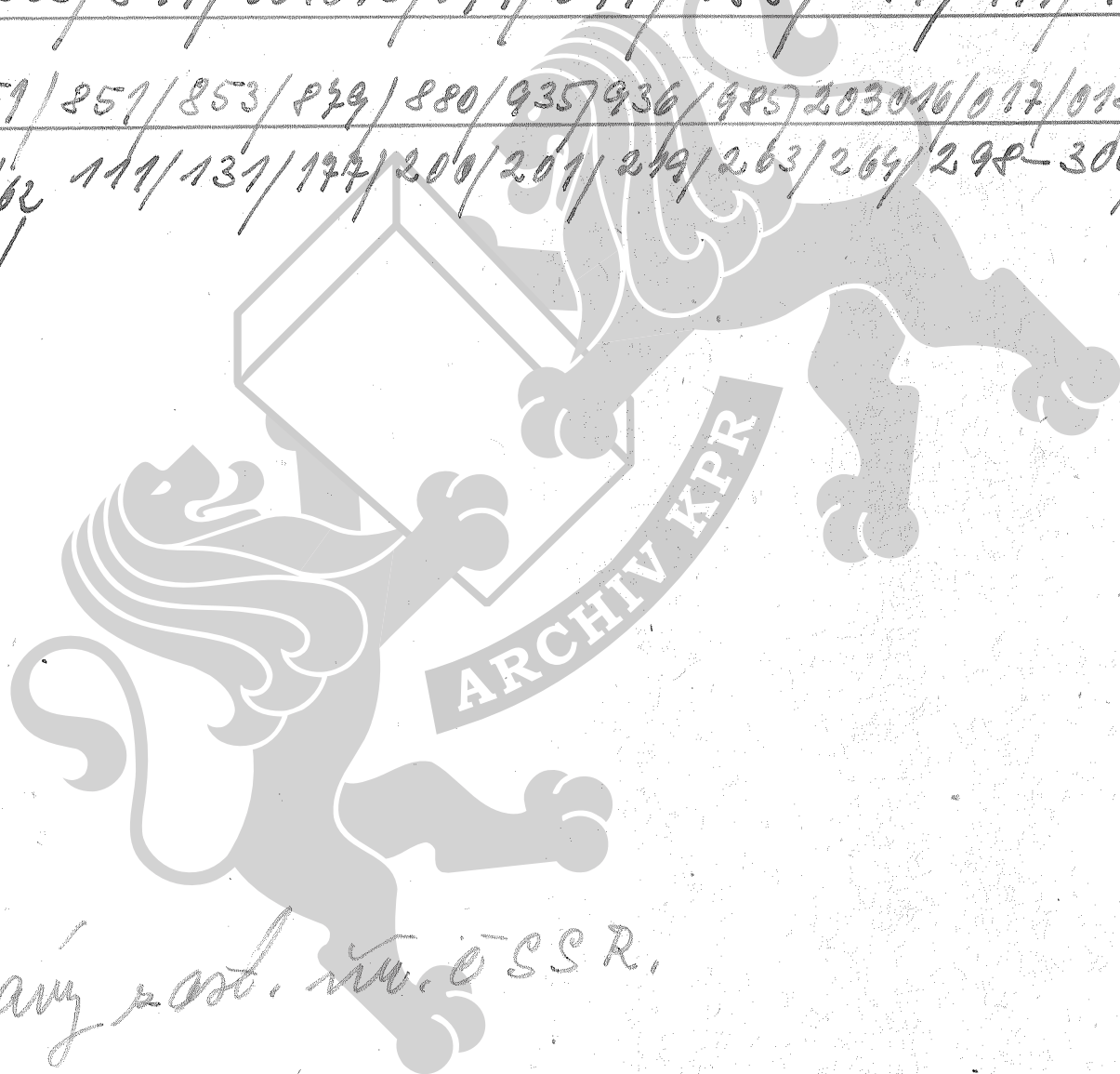

1962:

200383/563/893/201073/074/091/288/344/413/426/427/
544/751/851/853/879/880/935/936/985/203016/017/018/088/
203089/62 111/131/174/200/201/219/263/264/298-300/349/
362/369/

Znamý ost. na. ČSSR.

Rim - Itálie.

31. X. 62*202853/62

PŘÍLOHY: F REF:

3085/62

Ministerstvo zahraničních věcí
4. odbor

Praha

Věc: Tisková zpráva 2/H-19. z 20.10.

Příloha: výstřižky

2
202853/62
mny

V Římě dne 22. října 1962

MINISTERSTVO ZAHRAJNIČNÍCH VĚCÍ

218.946/62-10 Dne 20.10.62
KPR

Praha

Shledá se k dalšímu řízení.

19.10. se italský tisk soustřeďuje v ohledu na koncilu na
1/ jmenování Wyszyńskiego členem sekretariátu pro mimořádné záležitosti

Podle Messaggera se toto jmenování spojuje v dobře informovaných kruzích s možností, že se koncil bude zabývat problémy "církve mlčící". Tyto problémy nemohly být dostatečně projednány v přípravném stadiu pro nadcházející představitelů episkopátu ze zemí za oponou v přípravných komitacích /až na jediného Wyszyńského/. Nyní je situace zcela jiná, neboť se koncilu účastní dosti početná skupina, větší než nejrůznější předpoklady episkopátu za oponou. Je proto pravděpodobné, že touto skupinou budou vzneseny na koncilu nové problémy. Sekretariát pro mimořádné otázky se má zabývat všemi, jež nejsou zahrnuty v tematické předpokládané koncilu přípravných komitací: má zkoumat nové, zvláštní problémy, předložené koncilními otcy a je-li třeba, předložit je papeži.

Složení sekretariátu: Siri, Montini, Confalonieri, Böpfner, chicagský arcibiskup Meyer, belgický Busnens a Wyszyński. Předsadou je Cisognani.

Messaggero sděluje, že jde o jeden z nejvýznamnějších orgánů koncilu.

IL TEMPO píše, že výběr Wyszyńskiego pro tuto funkci má velký význam: nejen proto, že papež chtěl, aby v jednom z klíčových řídicích orgánů byla zastoupena i církev mlčící, nýbrž zejména proto, že jmenování Wyszyńskiego do sekretariátu znamená vyváženější poměr mezi národními skupinami /4 Italové a 4 ostatní/. Jmenování Wyszyńskiego byl nepochybně posílen "reformistický" proud, složený z Montiniho, Böpfnera a Busnense a vyrazen nesvádnost, ekumenický charakter klíčových orgánů koncilu.

LA VOCE REPUBBLICANA sděluje, že Wyszyński zaujal jedno z nejvýznamnějších míst koncilu.

LA GIUSTIZIA /20.10/ kvalifikuje Wyszyńskiego jako jednu z nejzajímavějších osobností katolického světa v středovýchodní Evropě a dodává, že jeho jmenování je vykládáno jako jistý významný krok řešení problémů církve za oponou na koncilu. Postavení církve v komunistických zemích a problémy, které z toho vycházejí, nebyly projednány v Itálii již v přípravné fázi koncilu pro nejistotu o rozsahu účasti polského episkopátu na koncilu. Podle dobře informovaných kruhů není vyloučeno, že vstup Wyszyńskiego do sekretariátu byl podněten potřebou podrobit zkoumání problémy církve za oponou, zejména s ohledem na poslední vývoj v Polsku a v Maďarsku. List poukazuje v této souvislosti na přítomnost pozorovatelů ruské pravoslavné církve, která potvrzuje zájem o problémy katolické církve vůbec a zvláště o rozhodnutí týkající se církve za oponou.

STASSEA poukazuje obdobně na význam jmenování Wyszyńskiego, který se stává stále více jednou z nejdůležitějších postav koncilu a poznamenává, že lze vyloučit, že v sekretariátu pro mimořádné věci budou diskutovány problémy vztahů mezi církví a socialistickým světem. Ve vatikánských dobře informovaných kruzích se sděluje, že účast na koncilu ze socialistických zemí je hodnocena nad předpoklady, jež zde byly v předvečer koncilu.

GAZZETTA DEL POPOLO zaznamenává, že Wyszyńskému bylo papežem svěřeno jedno z klíčových míst koncilu. Připomíná, že jmenováním došlo k vyrovnání převahy Itálů v sekretariátu a že přítomnost Wyszyńskiego v něm přináší biskupům východních zemí Evropy zvláštní záruku, že jejich návrhy budou příznivě uváženy a osvětleny v komisi také kardinálem, který zná situaci v těchto zemích.

28. 10. 1962
28. 10. 1962

IL MISTO DEL CARLINO píše rovněž o vyrovnání národnostních složek, k němuž došlo jmenováním a o uznání, jehož se dostalo jedinému kardinálu z východní Evropy, přítomnému na koncilu. Dodává, že jini přičítají jmenování i praktický důvod a říkají, že sekretariátu pro mimořádné záležitosti budou přeloženy některé z otázek, zájmových přinejmenším biskupů z východní Evropy.

Stejně IL NAZIONE

CORRIERE DELLA SERA připomíná rovněž vyrovnání italské převahy.

2/ Jmenování pátého podsekretáře koncilu

K dosavadním čtyřem podsekretářům /Gonzales, Villot, Kroll a Kempf/ přistoupil pátý, Magre Filippo Nkomo, arcibiskup z Bujutu a Gibailu. Původně počítalo "reglamento" jen s dvěma podsekretáři; rozšíření je odůvodněno přeměrou práce.

IL MESSAGGERO poukazuje na význam jmenování exponenta východní církve, melchitského preláta.

IL TEMPO spatřuje v jmenování /stejně jako v jmenování vyszyňského/ další internacionalizaci křesťanských orgánů koncilu.

GAZZETTA DEL POPOLO píše, že jmenování znamená uznání prelátů východního ritu, kteří až dosud neměli na koncilu významné funkce.

Stejně CORRIERE DELLA SERA.

IL MISTO DEL CARLINO zděračňuje rovněž zřizováním váli papie "internacionalizovat" generální sekretariát koncilu. Stejně IL NAZIONE.

3/ Vytvoření stálého panafrického sekretariátu

MESSAGGERO oznamuje, že předsedové různých afrických episkopálních konferencí se sešli, aby prozkoumali otázky týkající se liturgie /tato tematika má být projednávána na koncilu od polítnu příštího týdne/. K poradě o těchto otázkách se sešly také jednotlivé biskupské konference a ustavily stálý panafrický sekretariát, který má za účel koordinovat iniciativu různých afrických národních skupin v průběhu koncilu. Je pravděpodobné, že tento první zárodek episkopální organizace na úrovni kontinentu se dále vyvine v opravdovou panafrickou organizaci téhož druhu jako je Rada biskupských konferencí latinskoamerických /CELAM/.

LA STAMPA píše, že 61 černošských biskupů navrhuje liturgii přispůsobenou Africe: budou se domáhat užívání místních jazyků při mši v se největší míře a žádat, aby mšeňské a pohřební obřady respektovaly obyčeje různých zemí. Z 260 afrických arcibiskupů a biskupů je čtvrtina černošů /koncem r.1955 jich bylo jen 15%. Panafrický sekretariát ovlivní práci Vatikánu. Skupina černých biskupů představuje 24 africké země. Afričtí biskupové se staví také kladně k otázce laického diaconátu: laičtí diakoni nemají být vázáni celibátem. Černí biskupové poukazují na nutnost posílit v Africe klerus.

Také POPOLO zděračňuje zvláštní zájem afrických biskupů o liturgické otázky. V čele panafrického sekretariátu jsou dva preláti, arcibiskup z Yaoundé v Kamerunu z francouzské zóny a Magre Zoa, misionářský biskup z Mwanze v Tanganjice, Magre Blomjous z pásmu anglického.

IL TEMPO píše o vytvoření stálého panafrického sekretariátu jako o velmi významné události. Jde prakticky o koalici všech afrických biskupů ke koncentraci sil pro zvýšení váhy jejich účasti na koncilu.

GAZZETTA DEL POPOLO zděračňuje mladý, vroucí katolicismus, milající bezprostřednost a konkrétnost, který charakterizuje africké preláty.

LA RAZIONE připomíná, že afričtí biskupové žádají, aby katolicismus nevystupoval už před zraky jejich národů jako importovaný produkt, připomínající koloniální civilizaci. Třetina světa má právo projevovat svou sílu.

4/ Volbu 160 členů komise koncilu

Očekávají se výsledky sčítání hlasů z 16.10., jež budou oznámeny patrně 20.10. na 1. plenárním zasedání.

Podle MESSAGGERO se zdá, že nedostatečně rutinní absolutní většiny více než 50 kandidátů. Bude nutné další hlasování, leč by papěš rozhodl jinak. Další hlasování by bylo 20.10.

IL QUOTIDIANO píše, že zprávy, podle nichž se západoevropští biskupové rozhodli nehlasovat pro žádného člena italského episkopátu, jsou naprosto klamné: kandidátní listiny předložené západoevropským biskupům zahrnovaly i jména italských biskupů. Stejně navrhovali italscí biskupové biskupy ze západní Evropy.

Také IL POPOLO píše o falešných a nepřesných zprávách /jde konkrétně o zprávu NY Herald Tribune/ o úterním hlasování, jak o tom mluvil včera ředitel tiskového úřadu koncilu Vallance při svém setkání s novináři. Vallance nabádal při této příležitosti novináře, aby nedávali příliš politický důraz volbám.

IL GIORNALE D'ITALIA uvádí počet koncilních otců podle kontinentů: Evropa 1089, Jižní Amerika 489, Severní Amerika 404, Asie 774, Afrika 296, Střední Amerika 84, Oceánie 75.

STASERA píše /18.10./, že kuriální kardinálové v čele s Ottavianim se nevzdali svého plánu na ovládnutí voleb /Ottavianioho návrh na platnost volby relativní většinou byl sice zamítnut, avšak Ottavianio se snaží získat dostatečný počet koncilních otců pro žádost papěši, aby uznal za platné první skrutinium; proti tomu se staví dále středoevropští biskupové/.

5/ Program koncilu příští týden

V pondělí 22.10. má začít projednávání otázek liturgie. Celá tematika je rozvržena na 8 kapitol. Jde zejména o mši, o účast věřících na obřadech, o liturgický kalendář, náčini a roucha, o hudbu a umění v liturgii.

6/ Různé

GAZZETTA DEL POPOLO přináší zprávu o prohlášení limburgského biskupa Kampa, který mluvil o pámu Odra-Nisa, a řekl, že o věci se bude jednat nikoli však jako o otázce politické, nýbrž z hledisek církevních. Německý episkopát neukončí projednávání otázek, jež by měly politický význam. O věci se zmiňuje také CORRIERE DELLA SERA.

IL TEMPO zaznamenává veřejně prohlášení sekretariátu pro jednotu křesťanů, že kvalifikace delegátů-pozorovatelů nebo hostů náleží výlučně těm, kdo dostali řádné pozvání a kteří figurují v oficiálním seznamu uveřejněném tiskovým úřadem koncilu. Píše dále o dolnocstech účasti pozorovatelů ruské pravoslavné církve, jež vyplynuly z veřejného projevu Willebrandse /pravé ruky kardinála Bey/ a o nikoli náhodné shodě, že právě včera vzpomněli "ukrajinští vyhnanci" primase Ukrajiny Šlipého, který je v vězení, protože prý odmítl od katolicismu, ač mu byl přislíben moskevský pravoslavný patriarchát.

18.10. přijel podle oficiální zprávy do Říma jako host sekretariátu pro jednotu křesťanů Magre Cassiano, rektor ruského pravoslavného teologického institutu v Paříži.

Z neitalského cizího tisku:

LA CROIX z 18.10 píše v článku "Nepřítomní ze zemí se železnou oponou", že z Československa přijeli na koncil dva slovenští biskupové /ze tří, kteří sčítávají v 6 diecích/. Ze 5 diecí českých a moravských přijel auxiliary Tomášek, který nebyl vládou uznán za biskupa: byl jmenován v r.1949 a nemůže vykonávat žádný pastýřský úřad /po dlouhou dobu byl traktoristou v Kolchoze/. Chybí Beran a 3 biskupů, kteří jsou buď ve vězení nebo byli vládou "převezeni do laického stavu".

Z Maďarska přijeli dva biskupové a jeden apoštol. administrátor. Tři biskupové jsou izolováni ve svých diecích a zástupci na vaterické legaci. Dva biskupové jsou internováni v malé vesnici Hajos a 3 pomocných biskupů nemůže vykonávat jiný úřad než úřad kněze na venkovské faře. Dva nemohli přijmout biskupské svěcení.

Z Rumunska nemohl přijet do Říma nikdo. Zbývá tu prakticky jediný latinský biskup, internovaný na svých biskupství, kde však může přijímat kněze. Pro 3 diecí byzantského ritu zbývají 2 biskupové, oba ve vězení.

Z Bulharska, kde katolická obec nečítá než několik tisíc věřících, přijeli 2 biskupové, Kočov, ritu latinského a Rurtev, ritu východního. Latinský biskup Bonenov zemřel ve vězení a o osudu Bozilova není nic známo.

Z Albánie nepřišel, pokud známo, nikdo. Není známo nic o 3 biskupech nastoupivších po těch, kteří byli zavražděni v prvních letech režimu.

Ze 6 diecí litevských a 2 diecí lotyšských přijeli tři kapitulní vikáři. Tři biskupové jsou nepřítomni, jeden z nich, jak se zdá, ze zdravotních důvodů, dva ostatní protože nemohou vykonávat svůj úřad.

Z ukrajinských biskupů /z býv. území polského a úst./ není na řadu než lvovský metropolitní Šlipyj, který je internován kněží na bitíři. 3 biskupů zemřelo, z nich 2 z bývalých úst. území a 1 auxiliary je internován v blázinci.

O Polsku, Východním Německu a Jugoslávii, kde je politická situace poněkud rozdílná, přijde-li zpráva příště.

Církev Číny je na koncilu zastoupena jen kád. Tienem. Dva arcibiskupové, Yagin a Rue a 2 biskupů jsou na Tajvanu nebo v exilu. 3 arcibiskupové a 18 biskupů, kteří jsou v kontinentální Číně, jsou "impediti". Koncilu se účastní 5 arcibiskupů a 42 biskupů-misionářů, kteří byli vypuzeni komunistickým režimem. Je mezi nimi 10 Francouzů. "Církev trpící" z komunistické Číny se koncilu pro násilí neúčastní.

Totéž platí, pokud jde o Severní Vietnam a o Severní Koreu.

Pokud jde o incident Vatikán-Rom, nepřináší došlý západní tisk ve svých zprávách voelku nic nového. Podle THE GUARDIAN ze 17.10. se v Romu nasmahuje, že papež pronesl snižlivé poznámky k polským biskupům, aby podepřel sílu jejich odporu proti tisku polské vlády.

Z italského tisku z 20.10.

IL MESSAGGERO uveřejňuje kandidátní listiny pro volby do komisí /výstříšek připojen/ a poznamenává, že není snadné předvídat, kolik z 16 členů každé komise bylo zvoleno. Není pravděpodobné, že koncil uvaží Otavieniho návrh na úpravu koncilového řádu tak, že by k zvolení stačila relativní většina hlasů.

IL PASSO podává zprávu o nové veřejné schůzi francouzských biskupů, kteří se prý usnesli žádat, aby se jim dostalo po třech místech v každé komisi a nabižnout naproti tomu souhlas s relativní většinou hlasů jako dostatečnou pro zvolení. Po čtvrtední plenární schůzi italského episkopátu probíhaly 19.10. regionální schůze italských biskupů, věnující otázkám liturgie. Kardinál Lercaro řekl v přednášce k brazilským biskupům, že "okcidentalizace" obřadů v nezápádních zemích představuje druh "kulturního kolonialismu".

II. NOTIDIARIO píše, že patrně pro zbývající členy komisi, kteří nedosáhli ve volbách absolutní většiny, se bude počítovat jen většina relativní, aby nedošlo k průtahům zasedání a že nové hlasování bude provedeno 20.10., aby tak bylo možno přikročit k už v pondělí k vlastním jednání.

Pokud jde o prohlášení, které má koncil vydat jako poselství míru, praví se, že iniciativa k tomu nevyšla vlivně od francouzského episkopátu a že se touto věcí zabývají i jiné biskupské konference. Jde o to, najít přiměřenou formu reakce, aby bylo dosaženo jednomyslnosti koncilu. Vše bude spadat především do působnosti sekretariátu pro mimořádné záležitosti.

II. PARSE připomíná "Döpfnerovu doktrinu" (prohlášení Döpfnera z 20.10.1960/ v Otázce německo-polských hranic, podle níž "Německo musí přinést mnoho velkých obětí k dosažení míru s Polakem").

Velvyslanec:

Ing. Ján Dušniak v.r.

ARCHIV KPR

3084/62

-1.XI.62*202879/62

PŘÍLOHY: K REF:

V Římě dne 24.10.1962
LeteckyMinisterstvo zahraničních věcí
4. odbor

Praha

Věs: Tisková zpráva V/H-21.-22.10.
Příloha: výstřižky a 10 fotografií

MINISTERSTVO ZAHRAJNICH VECI

249.442/62-P

Dne 31.10.62

KPR

Bráho

Šestá se k dalšímu řízení.

Věstevy

Italský tisk z 21.10. věnuje hlavní pozornost dvěma událostem z třetího plenárního zasedání koncilu z 20.10.:

1/ Mírové poselství koncilu věnuje lidstvu

Text viz Osservatore Romano z 21.10.

MESSEAGGERO zdůrazňuje, že koncil se před projednáváním vnitřních církevních věcí zabývá situací ve světě, nebezpečím pro mír, morálním usměrňováním technického a vědeckého pokroku a sociálními nerovnováhami. Poselství, navržené předšednickou radou, bylo schváleno papežem a přijato jednomyslně koncilem. Myšlenka poselství vzešla z francouzského episkopátu. Poselstvím chtějí koncilní otcové vydat svědectví o hlubokém vztahu, jež chce koncil zaujmout k světu. Zpráva líčí průběh jednání, zdůrazňuje svobodnou diskusi a shromáždění.

IL POPOLO poukazuje na obsahovou souvislost poselství s rozhlasovým poselstvím papeže z 11. září 1962. IL QUOTIDIANO píše o slavnostním dokumentu ekumenicity a apoštolské horlivosti.

IL TEMPO píše o rozporech, jež se projeví na koncilu při projednávání poselství: někteří žádali odložení, více nebo méně podstatné úpravy, objevila se žádost, aby v poselství bylo mluveno o církvi mlčící a o jejích "smutných podmínkách" a rozhodný hlas proti tomu.

CORRIERE DELLA SERA se zmiňuje rovněž o návrzích změn, píše, že není známo, kdo odpověděl na požadavek, aby bylo vzpomenuáno církve mlčící, zdá se, že jeden z členů předsednictva připomněl, že nelze počítat s úpravou textu.

LA NAZIONE mluví o pouhé čtvrthodině času, která byla dána koncilním otcům k úvaze o obsahu poselství. Objevila se připomínka, že poselství by mělo obsahovat doktrinální část, jiní namítali, že poselství zapomíná na církev mlčící. Námitka by snad byla předsednictvem přijata, kdyby jeden z koncilních otců nebyl namítl politickou a diplomatickou nevhodnost: jsou biskupové, kteří se musí vrátit do komunistických zemí.

GAZZETTA DEL POPOLO píše, že tuto námitku vznesl jeden z východoevropských prelátů.

IL RESTO DEL CARLINO otiskuje touž komentovanou zprávu jako LA NAZIONE.

UNITÀ zdůrazňuje výjimečný význam dokumentu, protože je to první dokument v historii, který se těší podpoře světového episkopátu, má obsah formálně náboženský, avšak v podstatě potvrzuje "nový kurs" církve. Neobsahuje odsouzení ani klatby, exkomunikace ani diskriminace: je to výzva k sociální spravedlnosti a k míru a obsahuje odsouzení nástrojů atomového ničení. Schválení poselství je těžkou porážkou vatikánské kurie, která se stavěla proti.

2/ Volby do komisí

Složení komisí viz Osservatore Romano z 21.10.

IL MESSAGGERO píše, že značný počet kandidátů, navržených různými biskupskými konferencemi, získal absolutní většinu. Ostatní kandidáti dostali počet hlasů, který se tomu blíží. S ohledem na to papež schválil i volbu těch, kteří nedostali většinu absolutní. Je tedy zvoleno 112 kandidátů do 7 komisí. Probíhá ještě skrutinium, pokud jde o zbývající 3 komise /pro semináře a university, pro řeholníky a pro svátosti/. Komise liturgická je už úplná, neboť papež jmenoval zbývajících 8 členů. Ze 112 zvolených je 60 Evropanů, 18 Severoameričanů, 17 Jihoameričanů, 12

je z Asie a 5 z Afriky. Ždá se, že i v podíl měla kandidát.lístina předložená biskupy střední a severní Evropy. List zdůrazňuje krajní internacionálnost komisi. Z 50 italských kandidátů bylo zvoleno 15, dále zvoleno 13 severoameričanů, 8 Francouzů, 7 Němců, 7 Španělů, 3 Rakoušanů, 3 Poláků atd.

IL POPOLO uvádí jako další důvod papežova schválení volby s odchylkou od řádu koncilu jeho přání, aby mohly rychle postupovat práce koncilu. V komisi disciplinární je berlínský biskup Bengsch. Komisi pro liturgii doplnil papež podle národnosti takto: Holandsko a Bolivie po jednom, Itálie, Francie a Španělsko po dvou /za předpokladu, že gen.představený Clarettiánů je Ital/.

IL TEMPO zdůrazňuje neitalskou většinu v komisích. Němečtí a rakouští biskupové, biskupové zemí Beneluxu a značná část Francouzů omezili maximálně volbu Italů. Stejně píše CORRIERE DELLA SERA:

LA NAZIONE: každá ze 7 komisí má na prvních místech biskupy německé nebo francouzské, s výjimkou komise pro mision, kde je převážně africká. List mluví o "Uhodě Paříž-Bonn na náboženském poli", jež se projevuje i v předsednictvu, kde jsou rozhodující lidé jako Liénart a Frings.

GAZZETTA DEL POPOLO: v 7 komisích je 15 Italů proti 97 ostatním.

UNITÀ: Žádný z pouhých 15 Italů se neumístil na prvním místě v jednotlivých listinách. Manévr Ottavianiho se ukázal být dvouosečnou zbraní: Ottaviani dosáhl opačného výsledku, než zamýšlel. Volby ukázaly, že světový episkopát má zcela opačnou orientaci než jsou myšlenky a cíle vatikánské hierarchie.

3/ Různé

Některé listiny /La Stampa, Giustizia aj./ přinášejí zprávu o nové úpravě předpisů o volbě papeže. Jde o zákaz fotografování a brát zvukové záznamy z obydlí umírajícího a zemřelého papeže, předpisy o pohřbu, předpisy pro období konklave a pro volbu samu. Nové předpisy obsahuje motu proprio "Summa Pontificis electionis", publikovaná v Acta Apostolicae Sedis, jež vyšlo 21.10.

IL MESSAGGERO přináší výňatky z článku Wyszynského, otištěného v Osservatore Romano z 20.10.

Italský tisk 20.10.:

IL POPOLO informuje o dnešním, 4. plenárním zasedání, jež bude projednávat první věcné téma, otázky liturgické. V dnešním zasedání budou také oznámena jména zvolených do tří zbývajících komisí. Referuje dále o všerejší zprávě vatikánského rozhlasu o významu a hodnotě mírového poselství koncilu /"slavnostní závazek vůči všemu lidstvu"/.

IL TEMPO píše k volbám, že některé hlasy byly prohlášeny za neplatné pro nečitelnost jmen. Preláti z nejvzdálenějších zemí navrhli pokračování jednání /po skončení první části 8.12./ v lednu 1963. List píše dále o polemikách k poselství, zejména o spěchu, a níže bylo projednáváno, o chybné zmínce o "církvi mlčící", o nedostatků, pokud jde o zásady doktrinní a přináší některé podrobnosti z všerejší diskuse.

PARSE NERA píše, že pokroková opozice dosáhla, jak se zdá, bezpečné většiny na koncilu. Pravicový tisk není spokojen s poselstvím. Ve volbách nabyla převahy kompaktní protitalská a protikuriální fronta.

Neitalský cizí tisk z posledních dnů se zabývá volbami, vytvořením afrického sekretariátu a jeho anshami /NY Herald Tribune z 20.-21.10., NY Times z 20.10./; předsedou sekretariátu je černý kardinál Mugumbwa; Sunday Times přináší krátkou zprávu o mírovém poselství.

Pozn.: španělský a portugalský tisk není dosud k dispozici.

Vešvyslanec:

Ing. Ján Bušniak v.r.

-1.XI.62*202880/62

3088/62

PŘÍLOHY: *✓* REF:

202879/62
Jury
V Římě dne 24.10.1962

Dodělecky!

Ministerstvo zahraničních věcí

4. odbor

P r a h a

Věc: Tisková zpráva 4/H-23.10.

Příloha: Výstřižky

MINISTERSTVO ZAHRAJNICH VECI

24.10.62-10

31.10.62

KPR

Purcho

Italský tisk 23.10.:

Hlavní témata:

1/ Otázky liturgie na koncilu

Směřuje se k dalšímu řízení.

Uplatnění: *✓*

MESSAGGERO: Na veřejném zasedání se zúčastnilo rokování 20 biskupů. Jen čtyři se vyslovili proti přípravnému nástinu reformy. Přípravný nástin obsahuje reformní podněty jako např. při určitých příležitostech přijímání pod obojí i v latinské církvi, užívání národních jazyků v úvodní části mše ap. Veřejší diskuse se netýkala konkrétních bodů: šlo jen o nástin vcelku, všeobecně. Menšina se vyslovila pro status quo, jiní uvedli, že nelze provést všeobecnou liturgickou reformu /např. zavedení národního jazyka při mši by vyvolalo námitky v některých zemích jazykově smíšených/. Včera se také sešla po druhé komise pro liturgii, jež je až dosud jediná úplná; jejím předsedou je kard. Larraona, místopředsedy jsou kard. Giobbe a kard. Jullien, sekretářem Ferdinando Antonelli z kongregace obřadů.

POPOLO: Cituje oficiální komuniké, podle něhož výběr tématu o liturgii jako prvního před jinými tématy, snad pro světovou veřejnost zajímavějšími, se vysvětluje účelem koncilu, který má především přinést vnitřní obnovu církve. Zdůrazňuje, že podstatný moment reformy spočívá v tom, aby obřady byly srozumitelnější co největšímu počtu věřících, aniž byla jakkoli oslabena slavnostnost liturgie. Jde o to, vrátit se v mnoha případech k původním formám, což by pomohlo mimo jiné k sblížení s pravoslavnými, kteří strážili čilivěji tradice církve před schismatem. Také revize liturgického kalendáře by vyloučila rozrůznění nejen s pravoslavnými, nýbrž i s katolíky východních církví. Pokud jde o misijní země, jde o povolení co největší možné absorpce domorodých tradic a kulturních hodnot nikoli neslučitelných s katolicismem.

TEMPO: Nejzajímavější v příprav. nástinu je krátká preambule, v níž se vyslovuje přání vyhovět reformou potřebě naší doby a křesťanskému životu věřících a napomoci dochodu s nekatolíky i vstupu nekřesťanů do církve. List uvádí dále některé podrobnosti z projednávání.

CORRIERE DELLA SERA píše o rozdělení světového episkopátu v otázce užívání latiny v církvi. Přípravný nástin zabírá asi 50 stránek co nejvíce tajné knihy. Je zdůrazňována nutnost zjednodušit a zpřístupnit kultové úkony, přizpůsobit je prostředí, v němž budou praktikovány. Jde i o rozšíření pravomoci biskupů, neboť tito budou moci - lépe kongregace obřadů - posoudit ve svých diecésích, zda je např. vhodnější mše v tom nebo onom způsobu. Zastáncem větší volnosti v liturgii je přý také kard. Lercaro, zatímco Spellman mluvil pro nutnost přísné jednotnosti, pokud jde o mši a o možné různosti, pokud jde o některé modlitby a tzv. svátostné obřady. Patriarcha babylonský poukázal na nedostatek přípravného nástinu, který vychází z toho, jako by ritem katolické církve byl jen ritus latinský. Diskuse probíhala v klidném ovzduší.

GAZZETTA DEL POPOLO píše o vznícené debatě o užívání latiny při obřadech, a zdůrazňuje, že debata se nevyčerpává jen v rozporech pro nebo proti latině.

Také AVANTI /a další listy/ píší o otázce latiny, o "kulturním kolonialismu" /jak o něm mluvil Lercaro/ apod. Význam, který církev přikládá těmto otázkám, je zřejmý i z autority osob, jež vystoupily v rozpravě /Frings, Montini, Lercaro, Döpfner, Spellman aj./. List zdůrazňuje politicko-sociální aktuálnost této tematiky, zdánlivě vnitrocírkevní, náboženské. Obtížnost problému spočívá zejména ve

vztahu katolické církve k "nezápadnímu" světu a v jejím vztahu k protestantům. Diskuse o liturgii bude mít proto značný význam pro koncil a i zde se projeví levicové i konservativní směry. Nedělní pravicové listy /zejména Tempo a Nazione/ vyjádřily v titulcích i v komentářích nespokojenost s poselstvím, jež neodpovídá jejich snahám o rozjitření studené války.

UNITA konstatuje rozpor sboru v prvním projednávaném bodu. Národní prvek, který chtějí afričtí, asijsí a jihoameričtí biskupové vnést do liturgie, našel zastánce u francouzských, rakouských a německých zástupců. Italové mohli počítat jen s americkou podporou.

2/ Volba členů zbývajících komisí

MESSAGGERO a další listy: Bylo zvoleno 5 Italů z 46 všech volených členů. Zbývá jen papežské jmenování po 8 členech do každé z 9 komisí /mimo komisi pro liturgii/. Ve všech 10 komisích jsou až dosud zastoupeny 42 zemí.

POPOLO uveřejňuje jména zvolených členů a jejich národnost.

3/ Další

GIORNALE D'ITALIA se vrací k sobotnímu jednání o mírovém poselství touto podrobností: přesně na konci dané lhůty, dané koncilním otcům k uvážení obsahu, vstal Fiordelli, biskup z Prato, a poukázal na to, že v celém textu se nelze dopátrat ani jediného slova, jež by vzpomnělo biskupů, kteří jsou uvězněni nebo "im-pediti" v komunistických zemích. Žádal, aby byla vyjádřena účast koncilu na jejich osudu jedinou větou, jež by byla vsunuta do prvotního textu poselství. Mnozí biskupové povstali, aby schválili tento návrh, avšak nejprve požádal o slovo maďarský biskup a pak biskup látevský. Oba preláti vyložili postupně v krátkých projevech své myšlenky. Poselství se obrací ke všem lidem s nadějnou výzvou a nemá se zabývat jednotlivými otázkami nebo polemikami, jež by mohly nakonec přinést "více škody než užítku". Od předsednického stolu, od něhož řídil zasedání lyonský biskup kard. Liénart, bylo projevem přání, aby poselství zůstalo v původní koncepci. Na výzvu k vyjádření svého názoru povstali četní koncilní otcové, avšak mnozí zůstali sedět, mezi nimi čínští biskupové s kard. Tienem.

Podle zprávy LA NAZIONE /22.10./ bude koncil po zakončení první části 8.12. pokračovat kolem velikonoce.

Z cizozemského tisku

NY TIMES z 22.10. poznamenávají, že mírové prohlášení koncilu bylo zřejmě překvapením pro mnoho lidí, včetně některých biskupů. LA CROIX z 20.10. přináší článek o poměrech africké církve. /Afričtí biskupové projevují přání, aby pravomoc v liturgických otázkách nebyla svěřena individuálně biskupům, nýbrž regionálním nebo národním biskupským konferencím, jež budou vytvořeny./ Zaznamenává dále zprávu amerického časopisu EUCHARIST, podle níž se 97% dotázaných věřících vyjádřilo pro reformu liturgie, 75% žádá zavedení angličtiny. Vysoké procento požaduje "zdůraznění bible" a včlenění laiků do církevního života. Podle LA CROIX bude druhá část koncilu patrně už počátkem ledna.

Velvyslanec:

Ing. Ján Bušniak v.r.

2/6
173/62

Ministerstvo zahraničních věcí
4. odbor

P r a h a

Věc: Tisková správa 11/H-2.-5.11.
Příloha: výstřišky
Ref: Houska

V Římě dne 7.11.1962

Letecky!

MINISTERSTVO ZAHRAJNÍCH VĚCÍ

C. 219.933/62/TO Dne 14.11.
KPR

Zasílá se k dalšímu řízení.

Přílohy:

Vzhledem k přestávce v zasedání /od 1. do 4.11./ velmi málo zpráv.

Z italského tisku:

TEMPO 2.11.: Zpráva o schůzi polského episkopátu: "Konečný cíl je jediný pro všechny: zajistit katolíkům v Polsku ... a pokud možno všem křesťanům za železnou oponou nejlepší podmínky náboženského života. Bylo znovu jednáno o otázce hranic.

TEMPO 3.11. Zpráva o výstavě "Církev mlčí", která byla otevřena "quasi in sordina" /"Středisko studií komunismu, jezuita Domenico Chianella/ a je celá umístěna v jediném sále skromných rozměrů na Piazza della Pilotta.

POPOLO 4.11. přináší článek o reformě liturgie, stejně QUOTIDIANO a další listy /tisková konference Marsiliho/.

Tisko z 5.11. přináší pouze zprávy o oslavě výročí papežovy korunovace a o papežově allocuci.

Z cizího tisku:

LE MONDE 1.11.: Izraelská vláda se uhněla pozvat do Izraele účastníky koncilu.

LE MONDE 2.11.: "Liturgie za železnou oponou" /vystoupení míšenského biskupa Spielbecka/.

Poznámka: připojeno několik výstřišků z dřívější doby, jež došly teprve nyní./

Velvyslanec:

Ing. Ján Bušniak v.r.

20 3088 /
any by
16.XI.62*203089/62
PŘÍLOHY: 1 REF:

16/11

4

12.11.1962

12
2
MINISTERSTVO ZAHRAŇIČNÍCH VĚCÍ

č. 127.406/62-4

2
Dne

16. 11. 62

Dneš:

Začala

27. 11. 62

B Ě Z P R Ů V O D N Í H O D O P I S U

Vaše č. [značka]:

Věc:

Koncil - zastupování

av. 4. 11. 20/11.

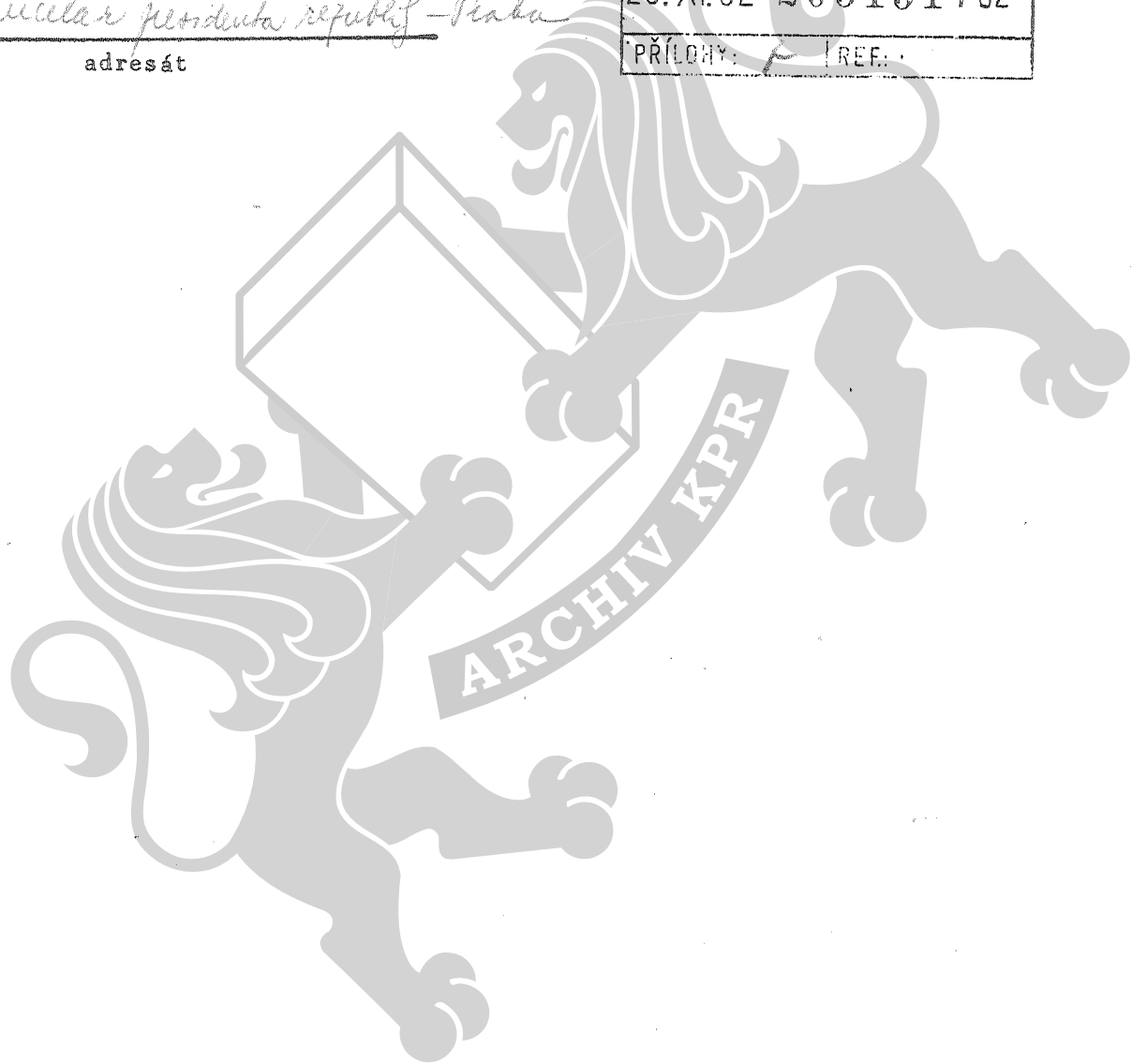
Kancelář prezidenta republiky - Praha

adresát

20. XI. 62 * 203131 / 62	
PŘÍLOHY: 1	REF: 1

203111/62

ht

3188 /62

Ministerstvo zahraničních věcí

4. odbor

Praha

KPR

V Římě dne 1.11.1962

K u r j e r a i

127.406/62

Věc: Koncil - delegace, zpráva 6/H

2 návštěvy biskupů /společně s Olivou/ 31.10. u s. velvyslance:

K věci prohlášení CMVKD ke Kubě a jeho předložení papeži:

Nécsy argumentuje takto: jako koncilní otcové jsou zde podrobeni pravidlům, jimiž se musí řídit. Nelze předkládat podání politického obsahu, v nichž jsou uváděny konkrétní země, národy nebo státníci, jak je tomu v první části prohlášení. To odráží i papež ve svých mírových projevech. Nelze nikdy vyloučit, že se věc dostane na veřejnost a došlo by pak k nešťastným konfliktům, v tomto případě k reagování amerických biskupů. Nécsy poukazuje dále na to, že málo byt prohlášení posláno papeži přímo z Prahy nebo s doprovodným dopisem biskupů, aby Nécsy jako senior čs. episkopátu předložil, to že by změnilo situaci. Nécsy chce zřejmě vyloučit vůči Vatikánu vlastní iniciativu biskupů.

Po delší diskuzi, v níž bylo poukázáno i na prohlášení, jež učinila skupina amerických biskupů ve prospěch Kennedyho /Nécsy poukazuje na to, že jedná se o obsah jejich prohlášení aneb, jedná se o jinou situaci, že by např. neváhali vystoupit na straně naší vlády, kdyby šlo o věc, dotýkající se bezprostředně naší republiky/, navrhl Tomášek, že by snad bylo možno předložit prohlášení jako informativní dokument /bez doprovodného dopisu biskupů/ Felicini, kde by přitom bylo zaručeno, že nedojde k indiskreci. Biskupové s tím nakonec souhlasí, vzhledem k tomu, že koncil nezasedá ve dnech 1.-4.11., bude jim možno předložit až v pondělí 5.11.

V prohlášení, jehož překlad do italského byl už mezitím opatřen, doplněno datum - 25.10. - a uveden podpis "Čs.Fin.-katol. duchovenstvo", jak tomu bylo i v olemouckém poselství.

O rozhovorech s kard. Königer informuje Nécsy stručně v tom smyslu, jak už vplynulo z předchozí zprávy Olivovy. Po vysvětlení obsahu slibu věrnosti státu, který je, jak Nécsy Königerovi zdůraznil, povinen složit každý, kdo veřejně pracuje, řekl Königer: "Tak proč pan arcibiskup Beran slib nesložil?" - Pokud jde o dotaz Königer na možnost jeho návštěvy ČSR: Königer mluvil o tom, že byl letos v létě pozván do Polska, kde se měl zúčastnit slavnosti v Čenstochově a že přitom souhlasil zastavit se u nás. S jeho cestou do Polska pak sešlo, stále se však zabývá myšlenkou, že by se k nám po- díval a navíc, zda by dostal vízum. Nécsy na to odpověděl, že mu přirozeně nemohou dát v této věci odpověď.

Na dotaz, jak je praktikován styk mezi oběma skupinami delegace, odpovídá Nécsy, že je vše v pořádku, že o vzájemný styk pečují hlavně Oliva a že v sobotu 3.11. bude další schůze celé delegace.

Rozhově byli přítomni s. Houska a s. Dospiva.

Velvyslanec:

Vyhотовeno 2x

Výtisk č. 1 - 7 MZV Praha

Výtisk č. 2 - 2 ZŘ Řím

Ing. Ján Buňniak v.r.

320/162

Ministerstvo zahraničních věcí
4. odbor

P r a h a

Věc: Tisková zpráva 15/H-12.-14.11.
Příloha: výstřižky
Ref: Houska

V Římě dne 14.11.1962

MINISTERSTVO ZAHRAJNICHICH VECI
Dne 21.11.

220.295/62/09

KPR

Zaslá se k dalšímu řízení.

Přílohy:

Italský tisk 12.11.:

/POPOLO a další listy přinářejí zprávu o průběhu papežovy návštěvy v polepšovně "Aristide Gabelli" z 11.11./ Jinak nic.

Italský tisk 13.11.:

17. plenární zasedání bylo věnováno dalšímu projednávání posledních čtyř kapitol přípravné osnovy o liturgii /liturgický rok, bohoslužebné náčiní, posvátná hudba a umění/. Diskuse se soustřeďovala ve značné míře na otázky nezbytného přizpůsobení požadavkům moderního života, na otázku svěcení nedělí a svátků, dále na otázku pevného data velikonoce apod. Generální sekretář koncilu opakuje oznámení o zakončení první části koncilu 8.12; 9.12. bude kanonizace několika svatých; druhá část koncilu započne 12.3.1963 a potrvá do 29.6.1963. Navržen budou pracovat koncil. komise.

CORRIERE DELLA SERA zaznamenává, že ani na tomto zasedání nebyl přítomen kard. Ottaviani. Počet přítomných se stále zmenšuje; odejel dočasně do Bostonu také Cushing.

AVANTI: 12.11. přijeli do Říma další tři polští biskupové a očekává se příjezd dalších tří polských biskupů.

Z cizího tisku:

LA CROIX 11.-12.11.: Pracovní tempo koncilu se den ode dne zrychluje. - Projev papeže a poselství koncilu světu nalezly hluboký ohlas i za "železnou oponou". - Spokojenost nekatolických pozorovatelů. - Zpráva o lyonském kolektivu představitelů různých vyznání o "koncilu a soudobých problémech". - Zpráva o účasti jezuitů na koncilu.

Italský tisk 14.11.:

18. zasedání projednávalo zejména otázky posvátné hudby a umění. Bylo zdůrazněno, že církev se neváže na žádné z uměleckých směrů, jež za sebou následovaly v průběhu staletí a že posvátné umění má najít své doplnění v tradicích jednotlivých zemí. Proti okázalému přepychu zdůrazněn požadavek prostoty, doporučovaný papežem. Byl vysloven požadavek krátkých a prostých svátečních obřadů a omezení počtu svátků. 14.11. začne projednávání první teologické osnovy o "zdrojích zjevení".

TEMPO: V diskusi o abstraktním umění, jež zajímá zvláště preláty z USA, bylo řečeno, že církev proti němu nic nemá.

POPOLO a další listy přinářejí zprávu o papežově návštěvě chrámu sv. Ondřeje, kde je pochován polský svatý Stanislav Kostka a o účasti polských biskupů při této příležitosti.

Z cizího tisku:

NEW YORK HERALD TRIBUNE z 13.11. má několik poznámek k otázce moderního umění a hudby v katolické liturgii.

LA CROIX z 13.11.: Souvislost stanovení data druhé části koncilu s italskými volbami v příštím roce.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG: 12.11.: K napětí mezi koncilními otci a Ottavianim. O věci píše i NEUE ZÜRCHER ZEITUNG z 13.11.

203131/62
K

23.XI.62*203177/62

PŘÍLOHY: 1 REF:

Velvyslanec:

Ing. Jan Bužniak v.r.

24.XI.62*203201/62

PŘÍLOHY: F REF:

Ministerstvo zahraničních věcí
4. odbor

P r a h a

Vše: Tisková zpráva 14/H - 10.-11.11.
Ref: Houska
Příloha: Výstřižky

V Římě dne 13.11.1962

Letecký list
MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍ

C. 220.368/62/170

Dne 12.11.

KPR

Zasílá se k dalšímu řízení
Přílohy:

Italský tisk 10.11.:

15. zasedání - 9.11. - pokračovalo v projednávání osnovy o liturgii /4.kapitola/; diskuse se soustředila ve značné míře na otázky čtení breviáře a jeho reformy.

MESSEAGGERO: V jednotlivých případech bude patrně otázka breviáře řešena zvláštní komisí.

CORRIERE DELLA SERA přehlíží dohodovací výsledky jednání: uzavírá, že užívání národních jazyků bude pravděpodobně přicházet v úvahu při obřadech a činnosti věřících, zatímco latina bude zachována v některých podstatných částech liturgie, vyhrazené knězi.

POPOLO, TEMPO a další listy přinášejí zprávu o tiskové konferenci Magre Cardinale s tematikou "Církev a politika". /Cardinale je šéfem protokolu státního sekretariátu/. Cardinale zdůraznil, po předchozím historickém přehledu vztahů církve a státu atd., že církev usiluje právě prostřednictvím koncilu přispět k účinnější spolupráci mezi národy a k posílení trvalého míru mezi všemi zeměmi. V odpovědích na otázky novinářů řekl Cardinale na otázku o event. navázání diplomatických styků mezi Svatoctolici a SSSR, že Vatikán je ochoten navázat styky s kterýmkoli státem, že však tyto styky nemohou nepřihlížet k pevným zárukám, jež musí druhý kontrahent poskytnout, pokud jde o svobodu církve a ochrany morálních a duchovních zájmů občanství. Na otázku o nynější situaci ve vztazích kuby a Sv.stolice Cardinale vysvětlil, že Vatikán nebyl první, kdo žádal za navázání diplomatických styků - není ani první, kdo by je přerušoval, neboť je jeho úkolem chránit až do posledního svobodu církve a věřících. Na otázku, zda koncil vydá dokument s požadavkem smíření všech válečných prostředků hromadného ničení, odpověděl Cardinale, že neví, zda koncil vydá takové usnesení, byť by církev byla první, která by se těžila z takové události. TEMPO: K otázce konkordátů Cardinale zdůraznil, že konkordát v sobě nezahrnuje se strany církve schválení formy vlády, s níž je uzavírán. Řekl, že by Sv.stolice podepsala konkordát i s SSSR, kdyby byly možné naprosto a opravdové záruky náboženské svobody v Rusku a dodal, že zatím nejsou takové záruky nikterak zřejmé. Cardinale mluvil dále o tom, že Sv.stolice se nemůže stát členem OSN, protože jí nepřislouží zabývat se otázkami ryze hospodářskými nebo politickými a buď jak buď by nemohla účastnit se donucovacích akcí vůči vapouzejícím se členským státům. - Podle téhož listu mluvil na 15.zasedání jeden z kardinálů o kněžích "ve vězení a v koncentračních táborech v zemích církve mlčící". - STAMPA referuje dále /z tiskové konference/ o dotazech ke vztahům církve ke Španělsku a k Portugalsku.

Italský tisk 11.11.:

16. zasedání 10.11. - pokračování a dokončení jednání o 4.kapitole osnovy, zabývá se společně projednávání zbývajících čtyř kapitol.

CORRIERE DELLA SERA a TEMPO zaznamenávají "nepříjemnou a zarážející epizodu" ze zasedání z 10.10., kdy kard.Ottaviani byl po překročení lhůty k diskusnímu projevu vyzván předsedajícím kard.Alfrinkem ke skončení svého projevu, což se setkalo s potleskem koncilních otců. Ottaviani se od té doby nedává prací koncilu. Viz též MESSEAGGERO.

V číslu tisku nic pozoruhodného.

Velvyslanec:

Ing. Ján Bušniak v.r.

203219/62

27.XI.62*203219/62

PŘÍLOHY: *P* REF:

Řím 17.11.1962

Letecky

Ministerstvo za hraničních věcí

4. odbor

P r a h a

Věc: Tisková zpráva 16/H - 16.11.

Ref.: Houska

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ

220.555/62/P Dne 24.11.

KPR

Zasílá se k dalšímu řízení.

Přílohy:

Italský tisk 15.11.:

19. zasedání: začalo projednávání druhé přípravné osnovy "zdroje zjevení". Zúčastnil se po delší době opět Ottaviani, který je předsedou příslušné komise. V diskusi o osnově se objevily znovu dva směry. - Hlasování o první osnově/liturgie/ve znění upraveném podle výsledků diskuse/ - z 2215 hlasů hlasovalo kladně 2162, proti 46,7 bylo neplatných. Na základě tohoto hlasování dojde teprve k vypracování definitivního textu.

MESSAGGERO: Osm kardinálů vystoupilo proti Ottavianio osnově: Liénart, König, Alfrink, Suenssens, Lüttar a Bea. Ve vzájemném boji dvě školy výkladu bible představované Lateránskou univerzitou a Bibliem. V diskusi bylo poukázáno i na to, že schválení osnovy v předložené podobě by znamenalo těžký úder interkonfesionálním vztahům. Pouze kardinálové Siri, Ruffini a Quiroga se vyslovili ve prospěch osnovy. Sondáže mezi delegacemi rozdělenými na dvě skupiny mají najít cestu k dohodě.

GIORNALE D'ITALIA referuje o obou školách výkladu bible, jež představují skupiny "tradicionalistů" a "progresistů". Němečtí, francouzští, holanďští, belgičtí a rakouští preláti rozšířili už před několika dny vlastní nástin osnov.

TEMPO píše o živých rozporách mezi skupinou OTTAVIANI, Ruffini, Siri a preláty z USA a druhou skupinou, která se postavila proti přípravné osnově s odůvodněním, že tato nepřináší nic nového ve srovnání tridentním koncilem a neklade do správného světla význam Písma ve vztahu k významu přikládánému tradici. Bylo poukazováno i na to, že projednávání oficiální osnovy přinese značné prodloužení prací koncilu.

UNITA píše o "bitvě o Ottavianio osnovu".

Italský tisk 16.11.:

Zprávy o papežské konsistoři z 15.11., věnované chystané kanonizaci čtyř blahoslavených.

/GAZZETTA DEL POPOLO z 15.11. se vrací článkem "Církev, papež a politika" k tématice nedávné tiskové konference Magre. Cardinale/.

PAESE zaznamenává v úvodník, že v těchto dnech dostali všichni koncilní otcové dokument, podepsaný 71 preláty z četných zemí, především jesuity a dominikány, v němž se požaduje otevřené odsouzení tzv. nejmodernějších zbraní. Dokument poukazuje na naléhavou nutnost konečného odsouzení atomových, bakteriologických a chemických zbraní hromadného ničení, pokusů s nimi a jejich výroby i skladování a dodává, že i když konstruování a skladování těchto zbraní má za účel jediné zastrážit eventuálního útočníka, jde o jednání imorální, neboť je iluzorní naděje, že oněch zbraní nebude použito. Úvodník dále uvádí, že je nesnadné říci, jaké jsou možnosti přijetí návrhu 71 prelátů v oficiálním dokumentu koncilu: pravděpodobně ne značné vzhledem k politickým svazkům církve, i když tato podporuje progresivní odpoutání

posledních let. Přesto je významné, že byl tento problém vznesen a že se staví přesně odpovědnost katolických vládců.

MESAACCHERO v článku "Maják církve v zemích východní Evropy": "Církev mlčící", která představuje na 90 milionů katolíků v 17 komunistických nebo prokomunistických zemích, je reprezentován na koncilu jediným kardinálem, Wyszyńskim. Po smrti Stepinace a po tom, kdy Mindszenty našel útulek na velvyslanectví USA, zůstává Wyszyński jediným velkým majákem, který církev udržuje zežehnutý ve východní Evropě. Zásluha Wyszyńského souvisí nepochybně se zvláštními okolnostmi v nejkatoličtější zemi za železnou oponou, je však i v tom, že Wyszyński dovedl vytěžit z těchto podmínek všechny možné výhody a čelil skutečnosti s odvážným realismem. Toto právě charakterizuje účast polského primase na koncilu a zdůrazňuje význam, který může mít jeho činnost v eventuelní a snad a snad nezbytné revizi vztahů mezi Vatikánem a zeměmi "církve mlčící". Říkali mi "železný kardinál" - může však být srovnáván - spíše než s Richelieum - s Mezzarinem, pro převážně diplomatický charakter své činnosti. Jeho chování se ne vždy líbilo ve Vatikánu i mimo něj. Proti komunistickému režimu byly možné jen dva způsoby obrany: neúprosný a průtrný. První způsob přinesl neblaze - jako v Maďarsku, Československu a v Jugoslávii - skutečnou ztrátu autority církevní hierarchie, na-li přímo její uvěznění. To zachránilo všechno, avšak jen za předpokladu zvratu politické situace. Druhý způsob mohl místo toho sloužit hned k zdehranění toho, co bylo zachránitelné nebo k prodloužení odporu. První způsob mířil do budoucnosti; druhý způsob se orientoval na přítomnost.

Článek přehlídí dále vývoj církevněpolitických poměrů v Polsku a Wyszyńského činnost, reprodukuje známé papežovy výroky při přijetí polské delegace, týkající se hranic Odry-Nisa a průběh souvislého incidentu. I když pro neexistenci mírové smlouvy nelze mluvit buď jak buď o formálním uznání německo-polských hranic, všeobecný, nejrozšířenější dojem je, že sv. Stolicí už prošla polovina cesty tímto směrem. Bylo to umožněno okolnostmi, neboť ze všech komunistických zemí je Polsko jediné, kde katolická církev nebyla zasažena forntálně a bez milosti. Polský případ bude zkoumán v rámci koncilu. Protože jde o případ typický, lze mít za jisté, že se diskuse rozšíří na celou "mlčící církev".

Velvyslanec :

v.r. Jan Bušniak